

Recensie de Volkskrant ★★★★★ Sonja

'Sonja' verbindt het lot van een kind wier vader wordt vermoord in Auschwitz met dat van een geëngageerd tv-journalist

Het lukt Angela Schijf, na een wat aarzelend begin, van haar rol als Sonja Barend een geloofwaardig personage te maken.

'Sonja', met links Angela Schijf als Sonja Barend. Beeld Annemieke van der Togt

Midden in de voorstelling klinkt ineens de tune van *Sonja op zaterdag* en we zien beelden van deze legendarische talkshow, rechtstreeks vanuit debatcentrum De Rode Hoed in Amsterdam. Destijds keken daar miljoenen mensen naar, en de dag erna werd er vaak over doorgepraat. Het doet bijna verlangen naar meer, desnoods de hele uitzending, maar we zitten in het theater, bij de première van het toneelstuk *Sonja*.

Sonja Barend is als tv-persoonlijkheid op de top van haar roem als ze op straat wordt aangesproken door zomaar een fan van haar talkshow. Hij zegt dat hij het onderwerp over die volwassen vrouwen met teddyberen zo leuk vond, en dat ze zo goed is voor homo's. Sonja hoort het gelaten aan, ook als de man over zijn eigen sores begint. De tol van de roem – dat is het.

Gedistantieerd

Het is de eerste scène van *Sonja*, een voorstelling van Toneelgroep Maastricht en Senf Producties, in regie van Servé Hermans. Voordat het doek opging, was er het nodige gedoe rond dit project, vooral omdat Barend zelf via haar uitgever onlangs liet weten zich volledig van dit toneelstuk te distantiëren.

Zij ging ervan uit dat de makers zich vooral zouden baseren op haar memoires *Je ziet mij nooit meer terug*, en niet op haar tv-carrière. In haar boek vertelt ze over het lot van haar ouders, in en na de

Tweede Wereldoorlog, met daarin nogal wat geheimen en open vragen die zij nooit heeft durven stellen.

Kracht van de voorstelling

Na lezing van het script kwam zij erachter dat er wel degelijk wordt gerefereerd aan haar tv-carrière. Sterker nog: haar persoonlijke en openbare leven lopen voortdurend door elkaar heen. En dat is nu net de kracht van de tekst van Vincent van der Valks tekst én van de voorstelling zelf. Het verbindt het lot van een kind wier vader wordt vermoord in Auschwitz met dat van een geëngageerd tv-journalist die anderen vragen stelt over waarheid en leugen.

Angela Schijf speelt Sonja, en lijkt daar niet op; alleen al haar stem is meisjesachtiger. En toch lukt het haar, na een wat aarzelend begin, van haar rol een geloofwaardig personage te maken – twijfelend aan haar eigen vermogen de waarheid te vinden, en doortastend als het gaat om haar vak. Van der Valk vlecht dat met mooie observaties door zijn tekst heen, en zegt en passant ook rake dingen over de macht van de media door de jaren heen. Met af en toe een grappige terzijde, en een sneer naar de tv-hosts van nu.

Hoogtepunt

In Hermans' regie lopen de scènes vloeiend in elkaar over, van het redactielokaal waar Sonja met eindredacteur Ellen Blazer bakkeleit over de onderwerpen in haar show, tot intieme scènes aan het ziekbed van haar moeder. Een hoogtepunt is het gesprek dat Barend in een van haar programma's voert met de toen opkomende populist Pim Fortuyn over het boren van gas in de Waddenzee (hoe actueel!). Dat gesprek heeft daadwerkelijk plaatsgevonden, maar loopt hier over in een felle, fictieve botsing van opvattingen en meningen.

Stefan de Walle en Chava voor in 't Holt spelen de overige rollen, steeds net even anders en altijd goed – met name hoe Voor in 't Holt de moeder speelt is knap. Tegen het eind wordt het allemaal net iets te uitleggerig – dat we onze herinneringen bij elkaar verzinnen, weten we dan wel – maar toch: Sonja Barend had eigenlijk als eregast op de voorste rij moeten zitten.